

Capitol per a afegir a

Barcelona, en de Catalunya

El tres carrers de Sant Pere

I

Sant Pere es, indubtablement, un sant molt important: perquè visqué en companyia del Crist, perquè es pedra angular i fundació de l'Església i perquè, entre altres grans pintors, s'han pintat Rubens i el Fresco. Particularment, la literatura es en fa tant cabal. La literatura sent un interès i admiració per Sant Pau - Teixeira de Pascoas - Sant Jeroni - Valéry Larbaud - Sant Francis d'Assís - que ha tingut exèptes com Théodor de Wyzewa i el Pare Hippolyte d'Epiphane - i Sant Tàrrasi, el de la suma, pates dels estudiants.

Sant Pere es un sant - dit així amb tots el respectes - plebeu, democrata, d'esperança, que no debia saber llegir ni escriure, una pens estranya en aquell temps i en aquella terra. Val a dir que si no té l'ortuna dels poetes i es erudit, te la dot pobre que, a Barcelona, li ha conegut, a més d'una ronda i una plaça, tres carrers: l'alt, el mitjà i el baix, tots tres a l'antig barri de Rivera on Ruvicó situa el més bonic dels seus personatges: el senyor Lluís.

A Sant Pere, com a Sant Joan, el pobre li dedica una nit de fogueres, atfallegues, pomes de clavells, cosa enumerada, aigua de Sant i bany de carrer. I, per a oblidar que negà al Crist tres vegades - tal vegada ve de Sant Pere la dita de que "la por guanya la vinça", referint-se segurament a la vinça del senyor - li dona per companyia Sant Joan, el Jokanaan de Wile que es notria de Hagar de

rostoll i met ~~estatge~~ pitverke - repim ali - II
mentili no massa remanent - i es dedicava a
batejar la gent i a malparlar de l'interessa He-
rodies.

Alans, durant tot el passat segle, aquests dos carrers
de tant Pare tingueren una importancia que
avui han perdut gairebé del tot, i això admet els
carrers i no tant els dos humans criatures, com
creuen alguns, estar condemnats a l'inanitat. Amb
el fugit irreparable temps sembla com si també fu-
gissin els carrers, i així és cert és que es fan vells com
nosaltres, que el corra el temps com a nosaltres, que
la seva joventut fuig amb la mort.

Hi ha molta gent al carrer que no diu: "el
carrer alt de tant Pare", o "el carrer més baix de
tant Pare", sinó ve hi afegix el superlatiu: "el més
alt", "el més baix", tal vegada per a donar-li
importancia.

Al carrer més alt abundença temps encara
el magatzems de teixit i penes de rent. Avui en ca-
ra en pocs alguns, però la majoria han deixat el
vell carrer riberós i reparat per a parlar al del cen-
tre de la ciutat, plens de crit i de febre. La presen-
cia d'aquests magatzems no dona pas una gran
animació al carrer, l'animació que hi donarien
una taverna, una tenda de peces fines. Però és
falta d'un carrer riberós, d'un carrer que sap el
que es fa i on pota els seus, d'un carrer que no
te temps de vendre ni que sigui una inflexible
orxata - que una botifla que es ficia passar per
posta deia que era la beguda ideal per a a-
companyar-la de carotines excelsentes - i no esta
per tavernes. Lo més que regne que en tot aquest

carrer, repit per la mitja cana, no hi ha III
un rot cafe. i si n'hi ha algun, que no ho veu-
do, seu exee tant trist, i tant entorpit, i tant pre-
mat que seu semblar un mapatgem de fletit
o pèneros de punt.

Si els carrers tingueren com heraldic en el del
Hes alt de tant l'ee fortament, i en hoc d'honor, hi
hauria de figurar una mitja cana, que ex totint
una arma molt perillosa per al comprador. Jo en te-
nia una que datava del 1792, quan Paris feia la
Revolució i Barcelona acollia al pue fapien fapien
de la Revolució. Com i hi devia haver rotat amb aquella
mitja cana!

Si es veing d'aquest carrer no fossin com bon de mena
pacífic - et comers no est molt - si tingueren un
temperament bel-tic i un dia haguessen de Huitan...
Huitarien a cops de mitja cana.

El mes important d'aquest carrer, el pue acri, per-
duda la pue abans tenia, hi dona forma, ex el Palau
de la Musica Catalana, un dels edificis mes Hets, mes
extrafolaris, mes horribles del mon. En un concurs d'edifi-
cis antierstetich el Palau de la Musica Catalana v'entru-
ria el pue i tot es accésit. Hi ha pue, en veure d'per
primera vegada, ex brega els ulls com si veies visions. i mar-
mora, esbalait:

- Es impossible!

i si va acompanyat de la dona, hi pregua:

- Respira'm, que no se si estic de puet o romia.

O be hi pregunta, acompanyit:

- Vos dir pue, tinant, no he begut marra?

La Hetsa del pal Palau es total i absoluta car

t'esperiteste no feia les coses a mitges, i si hom la IV
ven a fora, hom la tira a dintre. Una sala de concerts,
a mes de tenir una bona acústica - la del Palau de la
te, i brússima - ha de tenir un decorat simple, austere,
per a no distreure l'atensió del que escolta. Doncs, be:
la sala del Palau de la Musica Catalana sembla una
fira el firaires de la qual s'hagin tornat folla
per unanimitat. Hi ha uns murs de rajola de fa-
tencia, que fa pensar en les cuines, les barberies i les
cambres de l'any; escultures representant senyors de ca-
bellera curta alventosa, entenyant un xic de pit - tant
tot un xic - i en actitud d'estar recobrades a la fi-
nerta; cadenes de ferro colats; lampastes de Haenna
que fan pensar en un Bizanci de melodrama o de
crom de calendari, i tota altra mena d'horrors per
l'estil. La sala del Palau de la Musica Catalana es
l'alcalbide de la Hespera, el final de l'intermen-
cia, l'Himalaya de la poca ortor.

Sortosament el poder de la musica es tant gran, tant
fort, tant meravellós que hom oblidat aquest decorat hor-
rible escoltant el Hierro de Haëndel - no hi ha al-
mon cantaires mes perfectes que el de l'Orfeó Catalá -
la séptima sinfonia de Beethoven, o be escoltant la tran-
merei de Schumann al nostre gran Pau Casals, que es el
violoncel·lista mes genial que hi ha hagut i hi haurà
i la plorica mes alta i séptima de Catalunya.

II

El Mitjà de Sant Pere es el mes estret, el mes fosc, el mes
pobre dels tres carrers dedicats a l'apòstol. És un carrer
sandwich - sandwich de pobre - del qual est altre dos,
el Hies Alt i el Hies Baix, que tenen mes fums, i

averpouy eixen. En la ventafes dels tres carrers que el
barri de Ribera porta l'advocació del sant peregrin.
Ell ho ven, ho compra, i s'entorçeix per un, averpouy
de fer puetax tant malament el permam; voldria
fontes i, com l'ombra de Vuklemil; voldria que ningú
no el veies tant miserablement vestit. Si els carrers, com
els homes, tinguessin la mania de suicidar-se, seria
que aquest fora un carrer suicida. En ven tant pobres,
tant piqueta cosa, tant desheretats!

Ell no té Patan de la Hunia, com el Hies alt, ni
home cel·lebre, com el Hies Baix - breu del pintor Gri-
dre Honeth - o el de l'home Giralt, que ex on nasqué
el poeta Joan Maragall.

El carrer Hietja de Sant Pere no sap qu'és un
pintor ni qu'és un poeta però intueix que ex tra-
ta d'arters excepcionals, d'el·legris del qual sent can-
tar les floncses - no tant vivint com fora de sentir-
i ex veu mes polre i deixat de la neu de deu, del deu
que t'ha oblidat i que he portat, Ell que, segons diuen,
ha portat tot - malgrat que això no deu ésser veritat per-
què si ho fos el món no aniria tant malament com
on - hauria-hi donat un home mes o menys cel·lebre,
poeta, pintor, sant, general, o Hades, o la cel·le-
britat, com t'amo, no te manies.

Prop del carrer Hietja hi ha el mercat de Santa Cateri-
na. Hom diu que el mercat, uberrim de viandes, feni-
tes i verdures, ventres de la ciutat - i et en? on deuen te-
nir el cor de la ciutat? - on s'hiue ineficaces per tot-hom
on en t'abundant i d'opulencia. Això, però, no ho deuen
creure del tot els pobres que saben que les viandes i les
verdures i les fruites son cares i el jornal es tant curt,

21

Tant misèrrim que no arriba mai a res. Se tan-
guina del mercat proper al carrer Mitjà tot en coneix-
els detritus, les escombralles. J'entò t'acaba d'impro-
visar t'acaba de convertir en un carreró de novet-la de Sic-
bens: els carrerons infectes de l'infantesa del pobre
David Copperfield.

El mercat esump al carrer Mitjà unes fulles de col-
porridos, unes pettes de taronja tant porrida com les col-
i que en venen's al fang del carrer nepe perden l'
unit que el sustentava: et ven resplendent color de
rot madur.

Se tant en tant, flairant un instant d'escombre-
ries hi ha un gos nòmada, un gos sense cèlula,
i sense amo, un gos que sempre sembla temer el
cop de peu, el cop de pedra, o la parotada. Indubta-
blement, es tracta d'una pobre bestia que, embre-
tida per la miseria, ha perdut l'orient i no se
esma d'orientar-se. Si en tingues compendia que
als moments d'escombreries no s'hi torbarès de ló i que
vat mes tirar al dret i anar-se'n al tantell d'
una carrereria o a la ruina del Ritz.

J'el gos, després de flairar i respirar el detritus, es coneix
que l'home es tant pobre o tant patiu que tots llança-
to que ni el postor poten aprofitar; esguarda al seu en-
torn tristament i, per a venjar-se - venjança mes
que justificada - atja la pota i fa una irreveren-
cia a la pared.

Les cases del carrer Mitjà son nepres, Hebreus, i te-
nen uns balconets petits, unes portes petites. Son balcon-
i portes per a pent anèmica, mal nodrida, que si
al mon hi hagués un xic mes de lòpica podrien donar

lliçons a moltes senyores prattes i ripues que no saben ^{VB}
com fer-les per a aprimir-les. Son balcon i portes que
l'arquitecte va indicar de reduïdes dimensions perque
intuïa que els habitants d'aquells pisos mai no serien
homs i dones de pes i de volum. (Un home o una dona
masha pratts serien en aquest carrer una cosa tant
absurda com la distingida i patriòtica senyora Ra-
quet Huetler cantant el "Ven y Ven" en un te Deum)

Son balcon i portes de tanta estretor i petitesse que
la clau se pot d'entrar-hi i passa de llarg. Son por-
tes en les parrals, de tant estretes i fosques no s'hi pot
fortejar car el enamorat no hi caben ni es venen. Son
balcons que s'ensorracien amb els pratts i en els quals
si per estar en hi posen, les plantes i els ocells s'hi mo-
ren d'ensorrament.

Tot això: aquesta fosca, aquest aire enrassit, aquesta po-
breza, son més de dolde perquè en aquest carrer Huetja de
sant Pere hi viu una gent molt bona. L'home repue que
home podria catalogar-la entre la més bona de Barcelona.
Pensen hi n'és que es resigna a viure en aquest carrer
pobre i fosc sabent que a Barcelona n'hi ha molts d'
altres rics i clars amb cases higièniques i confortables.
N'és tant de bona que no es revoltia malgrat tenir-hi
un cert fret: el fret a la vida i a la clau de la vida.
Els rics, els poderosos, haurien de pensar que a les
ciutats no hi haguessin carrers negres, cases sense sol
car es s'aprenguts carrers d'on surten les revolucions. Però,
Hartimossament, - els seus repuen als que voten anihil-
lar - els rics, els poderosos, es s'atir com es s'arri,
vien més pel ventrell que no per pel cor.

El Huetja de sant Pere es, malgrat la seva pobresa, o
tal repue per la seva pobresa, un carrer ple de simpatia
al carrer Huetja de sant Pere els homes de bon cor i bo-
na intel·ligència hi fan caritat, una caritat que

VIII

no te pen: la d'un somniere, la d'una paraula
amable.

III

El carrer Baix - o Hies Baix, com volguen - de
tant per Passer es bon xic mes ample - hi ha altres
carrers al barri, et del dret, com exemple, on, repus
diuen, isque tant talador, tant extret, que hom
tant sol pot passar-hi de perfil - bon xic mes clar,
mes animat. I mes ric. Les botigues i els pistos no
son tant el-levant com a la Diagonal pero la gent que
hi habiten es alegre, es que vol dir que - malgrat
la dita de "pobres i aplets" - no es pobre del tot. Les
botigues en l'acollaneries, torneries, praveries, tendes
de llegums vistes i de puerries, alguna taverna amb
el ram de pi a la porta - l'His Bilitat del antic
un betes-i-fil, a càta Cebotina, que, intrament,
no se res a veure amb la creada per Fernando de
Rojas, una farmacia que encara conserva el seu lo-
corat i el ^{seu} pot i el seu meritor del segle XVIII, la fà-
brica de xocolata d'un senyor Ramon, que no es el
que engrayava les criades, servida per uns mungons
que en la simplicitat feta carn i ossos i hominiere: Pape-
ta, feli i buric, un fidelur on encara hom re-
corda amb veneració la senyora Angelota i amb ad-
miració el seu fill, que el familiars i el amics
nomenaven fidelur.

Aquestes petites indústries de les grans ciutats, ~~a~~
~~questes petites indústries~~ aquestes petites comerç que,
per fidelitat al seu parer, no han volgut aban-
donar el barri, no han volgut premerir, no han

voluntat encara a fer el senyor als carrers nous de la ^{IX} ciutat nova, tenen excel·lencies de pulcritud i volutas en els l'elaboració dels seus productes que no tenen les grans indústries standard. En aquestes botigues penombroses dels vells carrers de la Barcelona vella, que omplien tot el luxe, avui el de la publicitat, sembla que la xocolata ha d'aver més xocolata, els fi- dels més fidels i les medicines més medicines. I tal vegada sigui realment així.

El temps, però, inexorable, tot ho canvia i el tipic fi- deler s'ha anat - al núm. 38, que en la numeració anti- ga era el 50 - ha arribat un reparatíssim "colma- do" que, tancant la porta, té encara el retrò de

Antigua Casa Honell

I un altre, per a indicar de què es tracta i per a que el comprador no s'equivoci:

Partes alimenticias

En aquesta casa i d'una honrada i entusiasta família de comerciants, talment com si passés a l'interior de l'antiq. Ruvinsk, nasqué J. Honell que, sense necessitat del breu discur- so l'apassionat, fou un pintor genial. Talment com en un carrer proper, el de la família Giralt - ja ho heu dit però no està malament repetir-ho - nasqué un poeta ge- nial que, per justícia i per seny, també desenvolupà l'et- nobilisme. (Hom diu que a la mateixa casa on nasqué el poeta de "Haidé" hi estigué ama- pat el general Torrijos que havia de morir a Ma- laga l'any 1891 lluitant per la llibertat. Cal

Espanya es un país tan ric que hi ha de tot. I
actualment generalment que huiten per la Mibertat. Ho po-
den ben creure.

José Honet es qui dona un autèntic prestigi al
carrer Mre Baix de Sant Pere, com Joan Maragall en do-
na al de l'home Ricalt. (Malprat que no tots els
barcelonins sapiguem que nasqué en l'ementat carrer
cer a la casa natal, que fou palau del Valleria, no
hi ha, com hi havia d'haver, una placa que digui
a l'home que porta: "En aquesta casa va naixre Joan
Maragall, el més gran poeta de Catalunya".

El veïns d'un carrer on ha nascut un poeta,
un pintor, un músic, es senten molt satisfets i or-
gullosos talment com si, per aquella naixença,
es salvessin de l'anònim; talment com si la pràvia
d'un lleu resplandir d'aquella gloria arribés fins a
ells; talment com si, perquè l'home gloriós fou músic,
pintor, o poeta, ells també fossin un xic músics, un
xic poetes, un xic pintors. I encara que es tracti de
gent poc entesa en art i en literatura, se sent que
no prepaucen les sales de concert o d'exposicions ni les
bibliotèques i llibrerías, encara que no sapiguem dis-
tingir un mei d'un la, un Goya d'un Rembrandt
ni un tomat de Shakespeare d'un de Hipòlit Arrel,
separaran a casa i a casa el seu poeta, el seu músic, el
seu pintor, i pobre del que posi discutir-ne es mérit.

Aquesta es la veritable gloria de l'artista, de l'artista
que, sense claudicacions de cap mena, amb una atenció in-
dependència absoluta, ha sabut estar constantment amb
el seu poble: que ja no es pertany, que ja pertany al
poble, que el poble s'ha fet seu.

En aquest carrer Mre Baix de Sant Pere, en aquest

carreer tant vulgar, tant de cada dia, n'apareix al ²¹
pintor català Jidre Honell.

I, perquè hi n'apareix Jidre Honell, en passar pel
carreer més baix de Sant Pere from ar Heva el barret.
(Hi es porta, car a Barcelona ara es moda anar sense
res al cap: sense res a l'ora ni a dintre.)

Is they carrying the same Pass

tant Pere es, indubtablement, un tant
molt important com s'han pintats, en-
tre molts altres grans pintors, Rubens i el
Greco. La literatura, però, no en fa tant
cas. La literatura ~~no en cas com els~~ de tant
Pau - Teixidor de Valls - de tant
Serrani - Valery Larbaud -, de tant Steu-
ers d'arris - que ha tingut exipets
com Theodor de Wysewa i el Pau -
puet d'el plupues - i de tant Tomic,
et de la humana, patís del artu -
dian.

tant pare a un tant - dit ripari
amb tot el respecte - pleben, un tant
de carrer. Val a dir que si no t'hi
una des postes i el credit - Roman
tampoc no en fa pare cabat - te ho
del port, que, a Barcelona, hi ha
consegria, a més d'un canot i un
plaza, tres carrers: ~~stret~~ ^{stret} a ff, el mit.

ja i el baix, tot tres a l'antic carrer
de Rivera on Rusinov s'hi va i me
havia dels seus permisos: i me
l'heve.

El tant Pere, com a tant Joan, el
poble li dedica una mitja de focuera,
el focuera, pome de la vella, com en-
suada, ^{i ball de joves} aigües. I, a per a vella.
S'ha que nege a el crist tres vegades, -
tal vegada ve de tant Pere de dita
de pue "la per guarda la vinya", ve-
rint-se a la vinya del ferrer - li do-
na per companyia tant Joan, el so-
kanaan de Wilde que ex volia de
l'esperes de vella. ^{capitane no nega la comanada} i el
dedicava a catjar la gent i a mal-
parlar de l'incertesa Herodes.

Alans, aquest tres durant tot el pas.
tot regle, aquest tres carrers de tant
Pere tingueren una importan-
cia que avui han perdut pericli del
tot, car avui els carrers i no tant

d'apert magatzems en don pag II
una gran animació al carrer, i ani-
mació que hi donaria una taverna,
una tenda de peces i vires. Però es tracta d'
un carrer sec, i un carrer que sap
el pucó i el i en poca el pens, i un car-
rer que no té temps de beure ni que hi
puc una infensió oxata - que una
bestiola que es feia passar per porta
d'ia que 'en la beuda ideal per a acom-
panyar la parting exaltats. i no es-
ta per tavernes. Lo més que veure que
en tot aquest carrer, ~~no hi ha un re-~~
pit per la mitja cana, no hi ha un col-
casi, i si hi ha algun, que no ho co-
rro, deu estar tant tint i tant enso-
nit i tant formal ^{que deu haver un} ~~magatzems~~
de teixits i ^{de} pèssers de punt.

Si el carrer tingueren algun heraldic
en el seu Hoz alt de tant Pare solista-
ment, i en Hoz d'honor, hi hauria de fi-
gurar una mitja cana, que es veia
una arma molt perillosa per al com-
radre. Jo en tenia una que estava

del 1792, quan Paris feia la Revolució i
ció i Barcelona acollia als que fugien
de la Revolució. Com v'hi devia haver re-
lat amb aquesta mitjana!

Si es veïns d'aquest carrer no fossin
com un de mena pacífic - et conec-
no amb tota roth - si tinguessin un tem-
perament bel·lic i haguessin de thi-
tar thuitarian a cops de mitjana.

Et mes important d'aquest carrer,
et que avui, perdut de que alour te-
nia, dona li dona promissió, et et pa-
tan de la thurica Catalana, que es
un dels edificis mes thers, mes colap-
saris, mes horribles del món. Tu un co-
munes d'edificis antesthetics et Patan de
la thurica Catalana v'enturia et pe-
ni i tot et accésit. Hi ha prou, en
veure't per primera vegada, et frega et
ells com si veïes vitrons. I surmen, et
colait:

- Et impossible!

I si es acompanyat de la dona li me-
fa:

- Passa'm, que ^{us} ~~colloume~~ ^{ti} i' colie II
despert o romnia.

O de ti presentu, a respoyit:

- Vos dir pue, dinant, no he caput mortu?
La història del Patan es total i abertu-
ta, car d'arpen tota no fein les coses a
mistes, i i' haen la ven a foen hom la
tota a dir. Una rata de concert, a
mes de tenir una bona assisten - la
del Patan la te, i l'ovissimo - la de te-
nir un decorat simple, auster, per a
no distinge d'atencio del pue excolt.
Donc he: la rata del Patan de la His-
ta Catalana sembla una fira es fi-
raire de la puat v' haq uerrey trar
foll per unanimitat, hi ha mure de
rajota de Valencin, que la pensa en les cui-
es i en les barberies; exultures representant
sempre de carctera molt copios abundant
entenyant un xic - tant fol un xic - de
pit; carcters de ferro colat; tempestes
de flamma que fan pensar en un
bifanci de melodrama i en les tèm.

rades de menjatr de les families de III
de classe mitja, i tota mena d'horros per
l'ortil. La sala del Palau de la Músic
Catalana es l'alcalbide de la Hyspa, el
linai de l'incorporencia, l'Himalayen
de la poca vlt.

Atroament el poder de la muniu es
tant gran, tant fort, tant meravellós,
que hom oblida aquest decret terrible
exortant al Hestiny de Haendel - un
hi ha al men cantaires mes perfectes
que es de l'orfeo Català - la patrona fin
forma de Haendel Hestiny, o be exort.
tant al la Tramersi de Schumann
al nostre gran p Pau Casals, que es vis.
el violonchista mes genial que hi ha
hagut i hi haurà i la plin ^{atla} mes de
pitima de Catalunya.

II

El mitjà de tant Pau es el mes es.
fet, el mes fort, el mes pobre dels tres
carrers dedicats a l'aportol. En un car-
rer sant Wick - sant Wick de pobre -

del pual el altre dos, el Hús al ^{VIII}
el Hús Baix, que tenen mes fums, v'ar-
responsen. En la Ventafors del tres
carrers que el carrer de Ribera porta tota
l'autoritat ^{del Sant. Mercader}. Ell v'encorpaix, perne,
a responsit; voleria passar d'aragall-
ent. Si el carrer, com el homes, tin-
guessin la mania de suicidar-se, veure
que apuent foren un carrer suicida.

En cap tant polser, tant projecte com, tant
deheretat! Ell no te Patan de la Hús-
ria, com el Hús al, ni home cel-lore,
com el Hús Baix ~~o al~~ - Capot del pin-
ta frida Hús - o el de faume Giral
En on n'apuei el porta fran Hús al.

El carrer Hús al de tant Pere no cap
que es un pintor ni que es un poeta,
pero en sent cantar les flanes i es
ven mes polser i deitat de la ma de
Dau, del Dau que l'ha oblidat i que
be potia, Ell que, repens d'imen, ho
pot tot - malgrat que això no deu

esse veritat per me' i ho for el IX
mon no encien tant malament com
la - ~~haber fet~~ que haber-li donat un
home mes o menys cel·lulose, pasta,
pinta, militar, rent, o fladre, car la
cel·lulose, com l'any, no te manig.

Però del carrer ^{Hutts} ~~Hutts~~ hi ha el mercat
de Santa Caterina. Hom diu que el mercat,
~~no circula de viandes i verdures i fruites~~
~~veient de la ciutat - i d'altres deuen tenir el cap de les ciutats?~~
~~on la represa.~~ Això, però, no ho deuen
creure del tot es pobre que volen que les
viandes i les verdures i les fruites un carrer
i el pinal es tan curt, i tant es punit
que no arriben mai xam a res. De la ripus.
ta del mercat proper al carrer ~~Hutts~~ i
en van es detritus, les excreciatges. 7 a
xò s'acaba d'empobrir, s'acaba de con-
vertir en un carreró ~~emp~~ de carreró
de Dickens: es carreró ~~lontana~~ infec-
tes de l'infantesa del pobre David
Copperfield.

~~Però d'aquest carrer~~
El mercat ~~emp~~ al carrer ~~Hutts~~

une feuille de col potides, une pelle X
de tarouja ^{tant potides, un le col} ~~parade~~ que en une i en
et l'ang nepe det carer nepe perden
et d'unic que el puetan: et ne res-
plendunt col de col madur.

Se tant en tant, flairant un ment
d'excombraries si ha un por nomada,
un por une citela, un por que sempre
semble tenir el cop de per, el cop de po-
sta o la parotada. Indubitablement, es
trasta d'una polra certida que, amb en-
tita per la miseria, ha perdut d'o-
renny i no te arna d'orientar-se. Si
en tinques comprendia que as ments
d'excombraries no v'hi tornen de lo i
que cal mes tirar al dret i anar-se'n
at taullet d'una carniceria o a la
misma del Rit. I al pos, després de flai-
rar i regirar as detrites, es convenç que
d'home ~~hencia el que ja no es~~ et tant
polre o tant fasin que los hencia al
que ni el potro poten aprofitar; espues-
da al ne entra tristament i, per

a venjar-se, - venjar-se mas que
justificada - ateu de pots i fa una in-
verencia a la paraula.

(Les cases del carrer tenen un aspecte, Hellesy, i
tenen uns balconos petits, unes portes petites.
Un balcon i porta per a punt anemica, mal
contada que si al meu hi haquis un
xic més de l'opien potien donar l'home de
~~construcció~~ la ten a moltes senyores praxys
i ripres que no saben com fer-ides per
a oprimir-les. Un balcon i porta que
s'aprecia tant en indicar ^{de} reduïdes di-
mensions perquè intuïa que es hali-
tant s'aprecia piny mas no serien
hous i d'ous de res i de column. (Un
home o una dona massa grocs en a-
quest carrer serien una cosa tant
abonada com la distingida i venerable
senyora Rafael Helles cantant el "Ven
y ven" en un ~~moment~~ de Refugi
Te Deum)

Un balcon i finestres petites i tant
petites, tant petites que la clar de

per d'entendre-hi i parlar de llay. 27
don portar en les puals, de tant estretes i
forques, no s'hi pot fer tija. En l'altres
en els puals, hi per atjar s'hi pot fer, les
plantes i els ocells s'hi mereu d'ayra-
ment.

Tot això, aquests forcs, aquests aires cur-
rits, aquests polsers, un mes de dolida res.
que en aquest carrer Hliti ja de tant
Pere hi viu una gent molt bona. Jo estic
segur que hi viu la gent més bona de
Barcelona. Pensen si n'és que es veuen
a viure en aquest carrer pols i forcs sabem
que a Barcelona s'hi ha d'altres de
vies i d'altres cases tipiques i con-
fortables. N'és tant de bona que no es
verrà malgrat tenir-hi un cost dret.
et dret a la vida i a la clau de la vida.
els vies, els polsers, l'ancien de pro-
rar que a les ciutats no hi ha cap carrer
carrers negres, cases sense vol, car es d'
aquests carrers d'on surten les revolucions.

XIII

cins. Per, Martinusament - et deus
seguen al pue colen recorde - et rics,
et pateros, et d'altre con et d'auri,
viven mes pet venteth pue no pas pel
en.

Et Hristi de tant Pere et, malgrat
la sua parben, o tal vegada per la so-
va polsen, son carer plei de rimpati.
Et Hristi carer Hristi de tant Pere
et deus de la en i com intet-li.
fencia li fan caritat, ~~la~~ carer
caritat pue no te ven: la d'una ven-
rime, la d'una paraula amable.

III

Et carer Hristi de tant Pere
- li ather carer at carer, et deus o cell
on, hyong d'una, vispi tant tatrada d'.
Hristi, tant arhet pue tant tant no pot
passar-li de perfil - ~~la~~ xic mes clar
mes d'una. y mes vic. La l'otigues i
~~la~~ carer et puer no me tant et. Hyong
com a la diagonal pue ari en aqua.

~~Les cotigues no hi ha miscia~~ XIX
~~ni as pinyes~~ la pens que hom hi ven
es alegra, es que vol dir que no - mal-
prat de dit de "polres i alepres" - no es
pobra del tot. Les cotigues en l'actitud, en
toineries, planeries, tendes de l'hermes;
cuix, ~~una fabrica de xocolata~~, en
algunes de puerines, alguna taverna
amb el ram de pi a la porta - l' Hotel
Rebitor dels antics - una fabrica de xoco-
lata, un fideler veter-i. fil, a ca la cele-
stina - que, intrament, no té res a veure
amb la de Fernando de Rojas - una farma-
cia que encara es conserva el seu do-
corat i es ven pots i el seu mester del segle
XVIII, una fabrica de xocolata d'un re-
mya Ramon, que no es el que supanya-
va les criades servida per uns missatgers
que en la simplicitat fetu s'han i otros i men-
rines: Pepeta, Juli i Lucie, un fideler
on encara hom veu amb veneració
la reyna Angèle i amb admiració
el seu fill, que es familiar i es
anava nomenaven fides.

apertes, petites industries de les grans ^{et}
ciutat, apertes petites industries que,
per fidelitat al seu passat, no han
volgut abandonar el lloc; no han col-
lectat personal, no han volgut anar a
fer el seu negoci al carrer centric, tenen
exaltacions de cura i posibilitat que no te-
nen les grans industries standard. Les o-
mnibus totipares personalment dels vells carrers
de la Barcelona vella bona - que sempre
creen tot el seu, a l'home i de la publici-
tat - ~~es produïen~~ sembla que de xa-
colata ha d'esser una xocolata, es fideles
als fideles i les medicines mes medicines,
i tot vegada s'aprecia realment així.

La ~~la~~ ^{la} ~~la~~ temps passat, invariable, tot ho can-
via i el tipic fideles d'ahir - al mi-
nimo 90, que en la numeració antiga del
carrer d'ahir el de 50 - ha entrat i
un culpabilissim "colomado". Ha sa-
lunt la porta del seu antic, però, el
rol de "anti"

"antigua casa Honell"

et un autre, per a indicar de què XVI
es tracta i per a que et parra puia
no v'espiciopui.

Partes atimenticias

En aquesta casa i d'una honesta i entre-
nimentada família de comerciant,
també com li parra a l'Estevet
de Santiaço Ruvitò, nasqué Joides Honeth
que, sense necessitat del franchisme ni
~~la pora~~ l'apathisme exhibicionista,
foi un pintor genial. També com en
un carrer ^{et de l'home} proper, - ja ho hem dit però
mai no es ha malament repetit - ho -
nasqué un poeta genial: Joan Huarapall
que també tingué el bon gust de desfer-
rir l'exhibicionisme. (Hom diu que a
la mateixa casa on nasqué el poeta de "La
van cepa" i "Haide", hi arribà auguat
el general Terrij que hoia se mori a
Huatapa l'any 1891 Huitant per la Hiber-
tat.

Joides Honeth es qui dona un autèntic

participi al carrer del Baix de Sant XV
Pere, com Joan Maragall en donar al de
Jaume Giralt. (Malgrat que no tot el
darellonisme sapiguem que nasqué en l'ex-
perimentat carrer car a la casa natal,
el que fou patar del Vallsa, no hi ha,
com hi hauria d'haver, una placa que
digni ~~admirar~~ a l'home que parli:
"En aquesta casa nasqué Joan
Maragall, el més gran poeta de Cata-
lunya"

El veïns d'un carrer on ha nascut un
poeta, un pintor, un músic, es senten molt
satisfets i orgullosos del talent com si,
per aquella naixença, es salvessin de l'
anànim; talment com si ~~haguessin~~ dels
dies si ~~en lloc~~ de pràctic d'un llen-
çament d'aquesta plor arxivada fins a
ells; talment com si, perquè l'home pho-
rós fou músic, pintor o poeta, ells tam-
bé fossin un xic músics, un xic poetes,
un xic pintors. I encara que es tracti
de gent que no frequenten les sales de cu-
ers o d'exposicions ni d'estimar les

bibliotèques, encara que no enten. XVIII
quin en música si en pintura si en
poesia ni capiqueu distingir un mi
d'un ta, un Goya d'un Rembrandt,
ni un sonet de Shakespeare o un de
Miquel Angel, defensaran a cap i espai
el seu poeta, el seu músic, el seu pintor,
i podrà del que podrà d'altres disenter-ne
es merit.

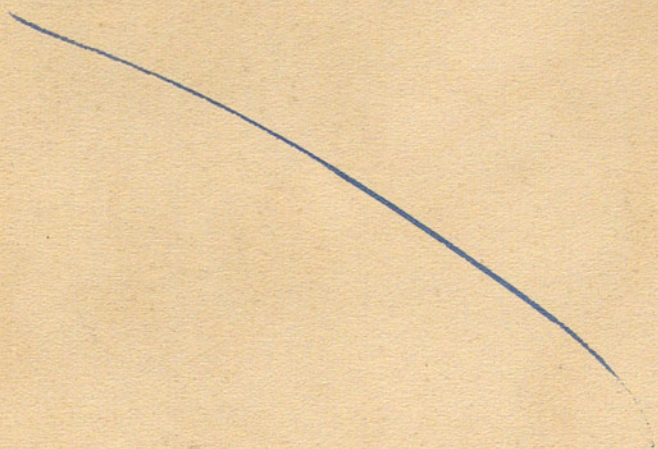
I aquest es la veritable glòria de l'artista.
La de l'artista pas, sense claudicacions de
cap mena, amb una acció independen-
cia absoluta, ha volut esser consubstan-
cial amb el seu poble: que ja no es ver-
tany, que ja pertany al poble, que el poble
l'ha fet ^{seu}.

En aquest caser de Hús Rait de Sant
Pere, en aquest caser tant vulgar, tant
de cada dia, nasqué el pintor català
Juste Rovell.

I, perquè hi nasqué Juste Rovell,
en passar pel caser Hús Rait de
Sant Pere hom es llença al carrer.
(Hi en porta, car a Barcelona an es

multa anar sensu rē al cap: XIX
sensu rē a for uī a dinte)

Tant Andreu

Com Enric, tant Martí i tant Andreu, alans d'aver enfortit per la ciutat, també foren viles. J, com Enric, malgrat haver enderivats barriades encara conserven el seu aire de vila.

D'apuresques dues barriades, he espoliat la de tant Andreu perquè en sembla que té més caràcter. Anirem, doncs, hi anirem. - et tinguem un ens apressa - a fer una passejada a tant Andreu. Hi anirem a primera hora de la tarda per a poder veure-ho tot representament, que es com s'han de veure i de fer les coses.

El carrer de Trafalgar - hi ha un tros d'apuresques carrer, s'immuntant a l'arc de Triomf, que s'aire del qual deu fer venir una para terrible, car es ple de restaurants i fondes i tavernes híbrides de fonda - pujarem al tramvia que, passant per tant Martí, ens ha de dur a tant Andreu. El

tranvia de tant anten, ~~plan~~
 de cotxes plans, espaisos, no te una
 paragonia tant el·legant com el
 del Parçip de Gracia. Ho, no: el tram-
 via de tant anten es un tram-
 via d'aparadoria i manegues de canvi-
 ra, que no fa compliment, que ella ho-
 faix la premsa no cansta non cansta,
 que rin a plans riathades, i discontes
 i crida i avalota. Es a dir, qui la tot
 això no es el tranvia: es la concurren-
 cia, la paragonia, molt simpatica i pin-
 toresca, constituida per un gran part per
 obrers. Alguns d'aquests obrers, en lloc
 de llegir el diari, llegixen un llibre.
 I el llibre es parell sempre d'un gran
 autor: Romain Rolland, Tolstoi, Dickens.
Les autors i les obres citades són les de més importància
 debans de carretes que en a tant an-
 den en plena de carrers, de carrers de
 plans vetes amb el carretes d'ornament i el
 for vetellant i per això als descampats
 hi havia alguna que altra taberna
 amb cotxes i ampolles a l'interior i a-
 guardant a fora per el per al carretes

III

i abeurador a l'ora, davant la porta,
per al animal. En aquestes tavernes,
que per a fer-se conèixer de Henry tenien
el clàssic ram de xi penjar damunt
l'entrada hom podia veure-hi ha
un menys clàssica "carreja", que fou el
primer costell que s'inventà al món,
i menjar-hi el típic tall de lucatla
a la flama.

Ara la carretera es plena de camions
i taxis i es xofers van tant depressa
que no poden deturar-se a les vettes i
barris tavernes que van desapareixent,
que van morint. I hi ha pocs algun
~~sempre hi ha pocs pocs~~ ^{en} ~~en pocs~~ pensa-
ment la viu-viu i les angoixes del fi-
neth s'emplenen de pols, i de barreja fi-
na en bon nínxol perquè fa massa re-
dinari, i damunt t'algua de t'abeur-
dor de dia hi porta un espia-diversif
d'ales iriscantes i de nit s'hi contem-
plen les estrelles.

~~I el tranvia, a plans repics de campana,~~
aventa i, ~~de~~ passada per dues vegades

la via del tren, la carretera endeví th
carrer i el tramvia entre a Sant Martí.
ti celebrant l'entrada a prans repies
de campana. D'aquesta part laixa de
Sant Martí hom en diu El Clot.

Sant Martí, com Sant Andreu, es una
barriada gran, molt poblada, amb molts
comercis, cinemes, cafès, teatres, - cal re-
marcar el del Tinent Martiner - socie-
tats recreatives, algunes de les quals, com
l'Esmentat Tinent, tenen escoles. El pobla-
dor de Sant Martí, com el de Sant Andreu,
molt en la seva majoria obrers, trobem que,
segons la vetlla dita de Josep Haurique,
"trabajan con sus manos". I aquests obrers
es reuneixen als cafès més que per a jugar
a cartes per a discutir les qüestions del
treball o les qüestions de la política. Preferen-
x en, però, reunir-se a la societat de la
punta un veí i no pas en un establiment
public. I en les esmentades societats di-
cha, a més de la sala de cafè, teatre, que es
converteix en sala de ball, on actuen els
aficionats representant obres dels nostres
grans autors i dels grans autors estran-
gers.

per, i biblioteca, i, algun repart, i
com ja v'ha dit, avor. I això, la creació
d'aquestes societats recreatives, en suma
una cosa molt digna d'elopi i de car la
ajudar en molt a fer de l'obse català
un home culte, despert, conscient. En
altres terres tenen clubs per als aristocrà-
tes i als rics. A Barcelona també en tenim,
però, a nos a nos, tenim les societats re-
creatives que són els clubs del ric i de
la classe mitja.

Donem-uns, però, de diposicions més o
menys transcendental - tot de la transen-
dencia que hem vol donar-li - car el
transvia la colona que ha arrencat
i artem entrant ja a la sapren, avan-
çada de tant andreu. És cert que l'ob-
jectiu del viatge es tant andreu, però
ens cal baixar a la sapren. Hei no en
perdonarieu d'haver-li parlat de Hare,
Vaurien: ja tant anys que no hi he es-
tat. En ja tant, que ja en live.
~~En la sap~~ Prop de la sapren hi ha

- o hi havia car es molt possible 11
que la civilització s'hagi raptat - en
barri meravellós: tant Martí Vell, tant
Martí Vell es una plaça, un espai
que no arc unió a l'abadia: que te
el cementiri al costat, unes maries es.
campades, camps de blat, de surs, de
verdures. Les maries, formant la part
en arc, tenen tota l'expressió de l'his-
tori local, tenen la data de la seva cons-
tucció: 1590, 1710, 1725, 1740, 1790,
1800... Hui dia hi ha un silenci mara-
vellós, tancat de tant en tant per les
campanes de l'església - que en unes cam-
panes de teatre, de final d'acte - el can-
çó d'un patinet, el crit d'un do-
me. Dirien que han retrocedit en el
temps, que un mentida el transcor:
l'autor i el cinema i la ràdio i que
no hi ha altra realitat per la de les
diferències i la tanta abstracció.

A tant Martí Vell hi anava, quan
començava a arribar l'home abstruït
i fantàstic que he estat després, a pin-

tan l'aplexia la placeta de l'aplexin ^{III}
corra de tot i a pintar les maties. a
la taverna hi havia perque' estava e-
manant d'una tavernera, p un
de les dones mes belles que he vist. a tant
Marti Vell hi havia ~~tres tantes~~ tres
germans ^{també} molt boniques que també
m'aprovaven. sempre acabava, pero,
decantant-me a la tavernera, per en
qui v'entenia la natura. Pensant en
ella i situant l'acció a tant Marti
Vell vaig escriure la meua primera
comedia. ~~Car~~ com Miquel angel - es
frent fonsu tot així! - en aquels temps
feliços malgrat el amor i la miseria,
alternava la poesia amb la pintura.
I a tant Marti Vell deu portar tot per-
que d'aquella primera comedia en va
una altra, anys despres, que s'ha represen-
tat milers de vegades. la veieu, doncs,
que ~~per força~~ ~~de~~ ~~la~~ ~~seua~~ ~~per~~ ~~no~~
volgues hauria d'estar agraït a aquest
bell record de ~~la meua terra~~
entorn de Barcelona.

VIII

La festa major de Sant Martí Vell,
que s'excava el 15 de Maig, no o veu res
tant pitre, es una festa major humil, a
l'aire est deurat: missa cantada, processó
i ball a l'envelat, construït en un en
d'aquelles manieses de que jo heu copiat
davant el paper i heu telen augrant un
seu fi de procediments: heu missa de plou,
heu ranyina, heu l'aura d'itopifien, el carls,
d'aparell-h, d'oli.

Per la festa major en humil res
plena d'encis, de ranyina, i es heu
potia mancar l'envelat, que atien
el jovent de la rotatia.

Una vegada uns amics treuen de
berenar a l'al Rayo, de l'horacada. Heu
tan hi ha ven anar, i es treuen,
en l'actana d'un former sermenat
Riera que avui, parat tant anys, es
cara ucada amb ranyina. Heu al
cap al tant d'un 15 de Maig, i es
muyons tenien heu com encan respu-
mada de maderies i vi d'altella.

En arribar a la tapera al corall, ^{IX}
en lloc de veure carretera endillada, ~~seu~~
empresonada i canvi de Sant Martí Vell.
Risc, ~~que p mena a la tartana~~ tracte
de fer comprendre al corall, primer
a l'ong i després amb eix i còps de trall,
que v'entra de canvi. Però el corall,
com si res, seguia endavant. I no es de-
turi fins que fou davant l'entrada
de l'envelat. Es deturi per a prendre
empenta i, expressat pel refil del en-
velat, se'n entrà al l'envelat anant cap
la tartana i els seus ocupants. En un
corall amb diners de l'altre d'en-
velat.

Ara en aquesta hora de la tarda Sant
Martí Vell, tot mader de tot, tot lau-
rat de tot, no sembla un paisatge real:
sembla un paisatge pintat. (contem-
plem-ho amb atenció, cadellens - nos d'in-
guerta recer, posem-li l'acidesa de
de les vores corripues d'altre, de les
aures d'altre. I treuen a pujar al

tramvia i laixem a tant andreu. 5

Tant andreu es, si fa o no fa, com tant
Marti: moltes obres, moltes fabricues, moltes
~~fun de les fab~~ caselles de fum x en-
reies de les fabricues que hanen una
casella de fum at el pat-tid, una
cambra, botiques, cafés, cinemes, teatres.
Tant andreu, pero, tunc - i te enten,
cal el gran artistes ~~no~~ no veuen
mai - to que no te tant Marti: un
gran escriptor que donava prestis to i
prestis a la carriada, ~~es~~ d'aquest gran
escriptor quatre intel-lectuals six erents,
quatre pobres pedants d'obra feda i si-
xells se'n buclaven i li deien "l'ho-
me de tant andreu." A aquest gran
escriptor (També a França hom ha
potat de rebuixar Hupé. Per quan
hom ha demanat a un escriptor
quin era, respon eth, et mes gran pre-
ta fances ha hapiu de confessar, mal-
grat no estar d'avorat amb la un.

mera de pensar i de sentir de XL
l'acada des Chatiments: "Vostre
temps, he-hay!"

A aquest gran escriptor el poble de
Catalunya l'artima i l'admirava.
Aquest gran escriptor, ~~deixà~~ donà
al teatre català obres de bondat i bel·le-
sa: Les Jarches, Les Valls, Lirastol, La fes-
ta des ocells, Et en del poble, l'ventura. A-
quest gran escriptor es diu: i es diu-
Ignasi Iglorias.

Havia anat a viure a tant Andreu,
la barriada obrera per excel·lència,
per a estar més prop del poble que tant
artima, des de ~~revers~~ dols i des revers a-
l'opress. I del dol i l'alegria del poble
sabi fer-ne obra d'art.

Quan morí, tota la ciutat, des de
Barcelona a tant Andreu, en plor
de pent. I a Barcelona i a tant i a
Gusia i des seus barriades tancaren
fàbriques i comerços perquè el poble
volia veure el darrer homeatge

al poetei s'et poble. y en arriuan ETT
et repusci a tant antien - forpueja-
en i tui haviu un cel de trapedia, - la
pent v'apenotlaen al par lent del fi-
rete.

Heus aci repuei artien tant antien,
repuei veip en apuerta carriadu un
autentien p'antien: repuei rabe'
artien un s'et artien mes pue,
mes dignu, mes nobles de la meca
ten.

Tant Andreu

Com Ercia, tant Martí i tant Andreu, abans d'èsser engolits per la ciutat, també foren viles. I, com Ercia, malgrat haver esdevingut barriades, encara conserven el seu aire de vila.

S'apartenen dues barriades he escollit la de tant Andreu perquè em sembla que té més caràcter. Anem, doncs, si us sembla - el temps no ens apressa - a fer una passejada a tant Andreu. Hi anirem a primera hora de la tarda per a poder-nos deturar pel camí i per a poder veure-ho tot reposadament, que és com v'han de veure i fer les coses.

Al carrer de Trafalgar - hi ha un tros d'apuntat carrer, l'immediat a l'Arc de Triomf, l'aire del qual deu fer venir una gana terrible, car es plé de restaurant i fondes de risos i tavernes híbrides de fondapujarem al tramvia per, passant per tant Martí, ens ha de dur a tant Andreu.

El tramvia de tant Andreu, de cotxes grans, espaisos, no té una parroquia

tant al-levant com al del Passeig de Gràcia.^{II}
Ho, no: el tramvia de tant andreu es un
tramvia d'aparador i vertut blan que
no fa compliment, que Heix la premsa non
saneta, que viu a prau riathades i disenteria
i crida i a valota. Es a dir, qui fa tot això
no es el tramvia, com ja pot imposar-se: a
la concurrencia, la parroquia, molt sim-
patia i pintoresca, constituïda en gran part
per obrers. Alguns d'aquest obrers, en lloc de
disenteria o Heix el diari, Heixen un llibre.
I el llibre es parelli sempre d'un gran autor:
Romain Rolland, Tolstoi, Dickens. (ar, entre
moltes altres virtuts, el llibre catalany - no tot,
martinencament - téen la de saber Heix.

Abans la carretera que va a tant Martí i
a tant Andreu era plena de carros, de
carros de prau i els amb el carreter d'or-
mint i el prou verttant - el carreter
no verttava en passar, de matinalada,
el cotx de Honcanta, mint plé de Hawley
de camirats - i per això al descampat
hi havia alguna que altra taverneta
amb cotx i ampolles a l'interior per al
carreter i abeurador a fora, davant la
porta, per al animal. En aquelles

tavernes que, per a fer-se conèixer de ^{III} Hany,
tenien el clàssic can de pi penjat damunt
l'entrada, hom podia veure-hi la no menys
clàssica "barreja", que fou el primer còctel
que s'inventà al món, i menjar-hi el típic
tall de lacalla o la traua, ben carregat de
pebre vermell.

Per la carretera es plena de camions i ta-
xis, els taxistes han deixat l'ofici i s'han do-
sticat al comerç per a poder robar més tran-
quil·lament, i els xofers dels camions i els
taxis van tant depressa que no tenen temps
de deturar-se a les vettes i tennits tavernes
que van desapareixent, que van sucint
per a deixar pas al car, impersonal i sense
intimitat. I si en queda alguna fa pen-
sament la via d'viu: hi entra poca gent,
ven el tauler o prop la vitrera hi ha
una vetla que ens i, de tant en tant, ens
pica: femp r!; hi ha un pat negre, un
pat de conte de bruixes per, en veure respi-
rar la vetla, obre les dues mànecotes d'or
dels seus ulls; les ampolles del finest es
obren en d'una capa de pol; de "barreja"
ja no en ven ningú perquè ja no hi ha
ordinari; damunt l'arriba de l'abreu-

radre de dia hi vola un espia diuonís d'a-
les i cicades i de nit v'hi contemplan, tremolant,
les estrelles.

Passada dues vegades la via del tren - la
línia de França i la del Nord - la carrete-
ra amb els carrers i el tramvia entra a Sant
Marti sub-debant d'entrada a praus espis
de campana. D'aperta part baixa de Sant
Marti hom en diu, no hi parqui, el clot.

Sant Martí, com Sant Andreu, és una bar-
riada gran, molt poblada, amb molt comerç,
cinemes, cafès, teatres, - cal remarcar el
del Tricent Martineu - societats recreati-
ves, algunes de les quals, com l'argument to-
ment, tenen escoles. El poblador de Sant
Marti, com es de Sant Andreu, són en la seva
majoria obrers, homes purs, segons la letlla
dita de Josep Mauripane "treballen amb
les seves mans" i aquests obrers es reunen
en els cafès més purs per a jugar a cartes
- malgrat que també hi juguen, però
sense encaparrar-los hi marca - per a
discutir les qüestions del treball o de la
política. Preferixen, però, per parlar de res-
ten més a casa seva - la societat és una

per l'oposició de la flac - reunie-se a II
la societat de la qual un veu i no pas en
un establiment públic. a les comentades
societats hi ha, a més de la sala de cafè i,
manta vegada, de la Biblioteca, teatre,
que es converteix en sala de ball, on actuen
es afiliosats representant obres dels nostres
grans autors i dels grans autors estrangers.
Això, la creació d'aquestes societats, em sembla
una cosa ~~molta~~ digna d'elogi car ha aju-
dat en molt a fer de l'obra català un home
culte, despert, conscient. En altres terres tenen
clubs per als aristòcrates i es ric. A Barcelona
no també en tenim, però, a més a més,
tenim les societats, que són els clubs dels
obrers i de la classe mitja.

~~Heicem nos~~ i heicem-nos de disprestions
mes o menys trascendentals - tot té la traquen-
dancia que hom vol donar-li - car el trans-
viu la persona que marca i certem entant
hi a la fapresa. És cert que l'objectiu
del viatge es tant anomenar, però em cal
laixar a la fapresa. Hui no em perdona-
rien l'haver-li parlat de flaps. rauu:
la tant amys que no hi he estat! En

la tant, que jo era jove.

Prop de la teulera hi ha-o hi havia un es-
molt possible que la civilització d'hoi ra-
ziat - un caverin meravellós: tant Hart
Veth. Tant Hart Veth es una planta, una
explanca que un arc uneix amb l'abadia i
que té el cementiri al costat - un xiprer v'eu-
fita vers el munt de les campanes, ocells de
Gorge - unes maries escampades, camps de
blat, de sucre, de verdures, unes arcs que
pet juny bon totos costes de blat. Les maries,
damunt la porta en arc, tota d'expressions
esprafiat de d'honorar blat, tenen la data
de la seva construcció: 1690, 1710, 1725, 1749,
1799, 1800... Hi ha un ritme meravellós,
tenen de tant en tant per les campanes
de d'exploració - que un unes campanes de
teatre, de final d'acte, i remunta per to-
quin per ríngui - el cora i el d'un
gallines, el crit agut d'una dona vi-
dant el seu fill:
- Puipueet!...

Sírien que ben retrocedit en el temps,
que un mentida el temaria i d'acte i
d'avis i el cinema i la radio i que

VII

no hi ha altra realitat que la de
les diligències, Bonaparte i la tanta al-
liança.

Al sant Martí hi anava, quan des-
pertava en mi l'home aburrit i fantàstic
que he estat després, a pintar la plaça
de l'apènia, whitària i cosa de wh, i a
pintar les masies. (Aquesta fou l'única
vegada que la meua pintura en donà
diners: cinc pesetes per cada masia, cinc
pesetes que devia repel·losument a la
meua mare, ja ho veureu) Al la taverna
hi anava perquè estava enamorat d'una
tavernera, una de les dones més bel·les
que he vist en la meua vida. I compten
que n'he vist. Al sant Martí vell hi ha-
via tres permanents també molt boniques i
per també m'apassionava i a les quals
dedicava articles d'un diari ~~periodic~~
abrandat en un dels primers ~~numera-~~
ris que, sense pagar-me-hi, admetien
la meua col·laboració. Sempre acaba-
va, però, de cantant-me a la taverna, que
era qui v'entenia la paraula. Per tant en

ella i situant d'acís a Sant Martí VIII
Vell vaig escriure la meua primera co-
media. Car jo, com Hiquet Angel, - els gran-
homes me així! - en aquells temps felixos
malgrat els aners i la miseria, alternava
la poesia amb la pintura. Sant Martí vell
deu portar tot per mi d'aquella primera
comedia m'ixí una nova versió, amb des-
pres, que s'ha representat milers de vegades.
La veieu, doncs, que encara que no crepus
hauria d'estar agraït a aquells bells recors
dels environs de Barcelona.

La festa major de Sant Martí vell, que s'es-
cau el 15 de Maig, o sia per Sant Jordi, par-
tis dels pags que fan un tant de molta nous.
manta, patis dels pagers, ~~el camp~~ al qual
els angs baixaven a llaurar el camp rex
a pue ell potis resar tranquil·lament, es
una festa major humil, a to amb el devesat:
mista cantada, processó, i ball a l'envolat, com.
fuit en una era d'aquelles mantes que
jo havin copiat la ment el paper i la tela
empant en sens fi de procediments: la mi-
na de plom, la sangonina, la barra lito-
páfrica, el carbó, l'aquarel·la, l'oli.

El plat fort de la festa major era l'en-^{II}
velat, que atreia al jovent de la rodalia,
Toma repenta uns amics meus trobaren
de berenar a càl Rayo de Montcada. Hi
haviem anat, i en trobaren, en la tarta-
na d'un boner womanat Riera que a-
viu, parlat tant amig, encara verolós amb
simpatia. Era al cap-al-tat d'un 15
de Maig i es miquen tenien la boca en-
cara perfumada de mandevines i de d'alella.
En arribar a la saguna, el sabath, en lloc
de seguir carretera enllà, empenquei el
canvi de Sant Martí Vell. Riera tracta
de fer-li comprendre, primer a bones i
després a crits i cops de tralla, que v'erra-
u de canvi, Però en el sabath, com hi és,
segua embarrant. I no es deturà fins que
fou davant l'entrada de l'envelat. Es
deturà per a pendre empremta i, mal-
grat que no havia seguit ni d'alella, en-
prescat pel refilet del corset, se'n entrà
a l'envelat arrossegant la tartana
i els seus ocupants. Indubtablement, es
tractava d'un sabath supèrhat de catla.
de l'envelat.

Ara, en aquesta hora de la tarda, X
tant Martí Vell, tot madur de vlt, tot
daurat de vlt, no sembla un paisatge
real: sembla un paisatge pintat. Contem-
plem-lo una estona, perdrem-nos de la
terra serena, posem-hi l'acidesa del re-
cord de les nries boniques d'ahir. I tornem
a pujar al tramvia: baixem a Sant An-
dreu.

Sant Andreu es, si fa o no fa, com Sant Mar-
ti: moltes obres, moltes fàbriques, moltes
xifres de les fàbriques que llancen
una caldera de fum al cel i al cel-hi
una rambla, botigues, cafès, cinemes,
teatres, les ja esmentades societats, que
hem tota escampades arreu de Catalu-
nya...

Sant Andreu, però, tenia - i te encara
car el gran artistes no moren mai -
co que no té Sant Martí: un escriptor
singularíssim que donava l'í i preste-
fi a la barriada. D'aquest escriptor qua-
tre intel·lectuals aixecent, quatre po-
bres pedants d'obra freds i així era se'n
burlaven i li deien "l'Esper de

tant andreu. (També a França XI
hom ha probat de rebaixar Hugo. Pero
quan hom ha demanat a un dels mes
fins, dels mes sensibles escriptors contempor-
anis quin era, segons ell, el mes gran au-
tor francès, ha hagut de confessar, malgrat
no estar d'acord amb la manera de pen-
sar i de sentir de l'acda dels "châtiments".
Victe Hugo, heilay!)

El aquest gran escriptor el poble de Catu-
lunya l'artimava i l'admirava. A-
quest gran escriptor donà al teatre català
la obra de bondat i de bellesa: Les Fances,
El vell, Sicardot, La festa dels ocells, El rei
del poble, Inventur. Seguent gran escriptor
es deia - i es deia - Ignasi Ispasias.

Havia anat a viure a tant andreu,
la barriada obrera per existència, per
a estar mes prop del poble que tant artima-
va, dels seus dolors i les seves alegries. I del
dolor i l'alegria del poble sabí fer-ne o-
bra d'art.

Quan morí, tota la carretera, des de
Barcelona a tant andreu, era plena
de gent. I a Barcelona i a les bar-

XII

riades tancaren les portes i començaren
perquè el poble volia veure el darrer
homatge al poeta del poble, al seu
poeta. I en arribar el següent a l'ent

~~Hem aïí perquè artima tant an-~~
andreu - sospnejava i hi havia un cel
de tragedia, un cel de divendres tant
davant el solista - la gent, amb plors
i encens i apenollava plorant al
pas del fèretre.

Hem aïí perquè artima tant andreu,
perquè veig en aquesta carruada, en el
poblador d'aquesta carruada, una au-
tèntica prentesa: la de saber arti-
mar un dels artistes més purs, més lí-
mes, més nobles de la meua terra.

El carrer de Tàrrer

El carrer de Tàrrer és un carrer petit, a-
pagat, igual - en aparença - a molts al-
tres carrers; un carrer que sembla repetit. Ho
 obstant, no cal fixar-se massa de les aparençes
perquè, si ens fixem, ens anem. Tot, una
repada o altra en la nostra vida, hem cregut
que un amic ho era veritablement, que una
dona que deia artimar-nos no ens mentia,
que un polític era honest i tot ho sacrifici-
va a l'ideal. Malauradament, totes aquestes
creences, nascudes de la nostra infantesa,
s'han escrit com el fum.

Quel carrer de Tàrrer passa una cosa sem-
blant. Diríem que és un carrer com el altre;
un carrer sense forma pròpia perquè no li
plau resurrexer ni donar-se importància. I en-
segurem.

És un carrer que no té cap edifici notable;
no hi veu gens estranya i pintoresca com
als carrers, mes béut que melodramàtic, del
distint vé; mai no hi ha hagut, que jo
sàpiga, cap crim sensacional. El primera
vista no hi troben res de singular, res que
no cridi l'atenció i no el descobrim i.

això. - la seva pròpia, la seva impersonalitat,
titat, és, encara que sembli arribar al que
tenen ells i no hi saben veure, el que dona
color i personalitat al carrer.

Diriem que el de Tàrrer és un carrer que
s'ha perdut, un carrer que un dia va venir
d'un barri llunyà a la ciutat i no ha sabut
retornar al barri. ("S'ha perdut un
carrer. At qui el trobi i el presenti a tal
indret de tal hora a tal altre, a més de
pagar-lo esplèndidament, se'l nomenarà fill
il·lustre.")

Aquesta incorporació de la barriada a la
ciutat és lo que dona gràcia i caràcter al
carrer de Tàrrer. Tot o pareix tot de la
ciutat de barriada. Hi ha unes merceseries, unes
botes flammes, unes adreçes, unes tavernes
de barriada. Una d'aquestes tavernes,
que fa cantonada, té el sostre molt baix i
al llarg de les parets un rang de botes ves-
tudes. És una taverna per a entrar-hi
quan plou i fa fred a menjar-hi un bu-
nyol de lacalla, beure-hi un vas de vi i fu-
mar-hi una pipa amb tota calma. Que
això no fa païr fi? fa ho sí, fa ho sí, però
no tot ha d'esser fi, no tot ha d'esser

et de l'opercata al Palace d'opercata. III

I un herbolari? Ho hi ha, també, al carrer de Tatters, un herbolari? Les botigues d'herbolari van desapareixent, tal vegada perquè amb la civilització les herbes han perdut les seves virtuts guaridores. Encara, però, queda algun pue altre herbolari - en un carreró proper a la Plaça Reial - hi havia un que era, com pue no dir res, "l'herbolari del Rei" - i les seves botigues, parebent sempre fosques, fan olor de farigola, de sabina, de romaní, d'espígol, de menta, d'encora, de repolatia. El del Rei, molt antic, havia preparat mixtures terribles molt còpiat de fer-se d'algun ministre maraillós. Hi ha la mistura estava destinada a alguna dama de la cort pue resistia al caprici del senyor rei, en hoc de l'opi o el laudamum i herbolari delin suprar les cantarides o la mandragora, cantada pel Hachiauet.

Hi, hi: al carrer de Tatters hi deu ha.

ber algun herbolari.

II

I repere que també hi ha una fleca
- o pui sap si mes d'una - que té al peu
al soterrani, amb una finestra encreixada
da oberta al carrer, arran de la creu,
per a pué, a les nits d'hivern, i hi posi un
raim de pobres que cerquen un xic d'as-
catfor. A la matinada, quan els pue no té-
nen casa senten mes vin que mai al fred
della de tota la nit passada al ras - no se si
fou Aristides Bruant o Jean Richter que
pusatilis de "presoners del carrer" aquestes
humanes desferres - i de la reixa del peu
una delitosa, una meravellosa olor de pa
calent, que es olor de llar i de bondat. (Per
això hom diu: "Pa com el pa") I a les nits,
quan la fleca obre les portes i el forner que
han treballat tota la nit en samarreta i
catxetes, com blanques fantomes, m'a de-
mir, com el forner, com els "serenos", dor-
men de dia, apareixen al tantell de marbre,
les grans catances d'aurades i es pans roses,
es pans de Valls, de l'arna, de Crostons - pa' del
obrer i del senyor en fraternal companyonia -
i es flors del desoljoni i la mullenta co-
ca ensucrada.

Indubtablement, al de forner han arribat un

gran, un vell, un magnífic ofici paírelle! El
tant digne de l'honor com el de tibieter. Per
heu fixat que entre el forner, com entre els
tibieters, el crim no ~~no~~ abunda? És d'in-
fluència benefactora de l'ofici.

En un carrer proper al de Tàrrer hi ha
la Casa de Caritat. Car d'homes, malgrat totes
les ideologies i doctrines, d'homes que creu en
Deu i en que no hi creu, segueix essent tant
vill i menyspreable que no ha sabut encara
prescindir de la Casa de Caritat, però dels in-
fants sense pare, que es novel·listes necessi-
men fills de l'amor; dels infants que viuen con-
stantment al menyspreu i a l'excursi; dels in-
fants que mai no coneixeran la dolçor d'un
bes de la mare, d'un bes parant de la mare,
placides de tendresa i confort.

Tots de l'amor? Imbecils, que emporquen i des-
titueixen l'altíssima missió de l'escripta!

Hi alguna vegada l'infant sense nom i
sense llar, ja gran, ja home, can en la do-
linquència podria donar aspecte justifi-
cant terrible, que el convertiria d'aïllat
en amador.

- Ho he tingut pare un mar.

El infant de la Casa de Caritat tenen
el deure, quan es vés paguen, d'anar
als enterraments dels rics. Ells, i no vés
que no es blasmen, senten una gran

alegría cada vez que por un rincón. El
aí se puden ver al carrer a paus de
tota la joia i tota la simpatia i tot al temps
del carrer. Ells voldrien que de rics en mes-
ressin cada dia.

Se mes d'apunt deure que tant nos es fú-
ebre oficialmente en tener un altre, que
no es la tanta prauia: aprendre de tocar
un instrument i formar part de la Ban-
da de música de la Casa. Naturalmente, no
toquen música de Bach, de Beethoven, de
Haendel. No, no; la Casa es usoria i, sobretot,
práctica, i d'educació musical dels pobres
infants consisteix en aprendre uns quants
ballades: el pas doble, l'americana, el tan-
go argentí, el valz. Sorint, des del carrer de
Tallers hom es sent arajar sinerpatadament
i pujant mes d'una nota es balla que
després tocan a... En deuen tocar els
infants músics de la Casa de Caritat?
quina festa pot arser possible amb la
presencia dels pobres infants que toquen
per als que tenen tot al que a ells els
ha estat negat: una llar, una família?

En un dels punts de la Casa de Cari-
tat o d'un convent proper - no ho recordo
exactament - i sobre la boca del tren, crea-
da per una de l'home per a que es cupi

a l'home, recollint al fith que llenca ^{III}
tota la seva infància. al carrer on hi ha el
toró, prop d'una caserna i una esplanada, hi
passaven lentament, de mit, unes miserables
criatures que fan fira del seu cos, unes mi-
serables along de tot-hom. Quan arriben, pe-
sant amagar el rostre amb un gest ver-
gonyant i amb el capó al davant la porta
ertat mare i no sap esperar, quan truen al
toró, les pures vives de vendre el seu cos v'ajun-
ten, l'envoltan, i, plenes d'ira, hi llenca
els insectes més durs, els blasmes més aspres, els
distorsos més cruels, que xislen com fuetades.

Al carrer de Tàrrer hi ha una casa mo-
derna de la qual, a la matinada, ixen uns
remors espantosos que no deixen dormir al
veïnat. Què passa en aquella casa? Què són a-
quelles remors inquietants? En aquella ca-
sa, malgrat el beipit nocturn, no hi pas-
sa res d'extraordinari ni v'hi comet cap
crim ni v'hi fa momenta falta. En a-
quella casa hi redacten i imprimeixen
un diari, la Vanguardia, per a que cada
dia la gent pugui assabentar-se del
que no es interessa: la guerra a Xina,

el divorci d'una star de Hollywood, un ^{VIII}
literat rus a Xile, un escandol politico-fi-
nançer a França. I les revues, aparadors,
no les produïen, com podia suposar-se,
els redactors: les produïen les màquines quan
comencen el tiratge.

Per la proximitat amb el diari veu la
que es veïns del carrer de Tatters haurien,
si al món hi hagués l'opista, d'ordiar a fust.
tember, que, com tot-hom sap, fou d'inven-
tor de l'impremta, i a ~~Thiophras~~ Thiophras-
te Renaudot, veu del peris d'opista. L'orto-
rament son veu el veïns del carrer de
Tatters - i de la majoria dels altres carrers,
que no saben qui fou Gutenberg ni qui
fou Renaudot.

Hes anant, paicó tocant a la placa
de l'Universitat, hi ha l'Hospital Histi-
tae pue, si no recorda malament, hi
una palmara en mig del pati, una
palmara potrosa i agraada per a pue
es malalt i no oblidin les flors de les
colònies. Es malalt d'aquest hospital
- que, com es altres, la pue de ranc, de
ivole i de veu de pue, pue que tam-

be' fan les presons i les caveres - tenen th
com es natural, et privilegi d'anar ve-
tit de diferent manera que l'altre part.

Cal dir, de passada, que a casa nostra
et poble, s'ajith de mena com arreu del
mon, dividix en dues classes els que te-
nen l'ofici d'anar vertit de colomines i
defenjar la patria sent francadissa: els sim-
ples soldats, comprenent-hi els sargents, fills
de gent humil del camp i la ciutat, i els
militars propiament dits, de tinent fins
a coronel, que tots son fills de bona familia.

El general pertany a una categoria espe-
cial i es una mena de Providencia, gene-
ralment prava i artritica, amb el pit ple
de creus i medalles de Hanna que fan molt
soig. La missio del general es anar a la
pessio del copus, beure i fumar fort i,
de tant en tant, quan fa massa temps
que no hi ha guerra, armar una petita
revolucio per a no rovellar-se i passar l'es-
tona et mes distictament possible. (En el
ben entes que aixi mai no passa a casa
nostra. Aixi es passa a les nacions latines.
ques i a les republiques americanes)

l' Hospital del carrer Tàrrer as, Llores, II
militar, però a mi em fa l'efecte que com
es que el poble només militar tenen
mimosa, apura amb larras i moltes criatures,
quan estan malalts es porten a casa i
a l'hospital ho hi van els pobres soldats que
vien a la caserna: apuella pobres soldats
que, entre moltes altres, deuen tenir la mi-
sió - potser en aquest concepte reben una pe-
tita subvenció del Municipi - de prepa-
rar els pares públics per a que les filles i les
mimoses de servei no s'obsequin. Després,
però, si la solida o la mimosa de servei
no donen resultat, se'n van als Corbells de
les Dracanes o del carrer de Ramalleres. Sa-
res van a l'hospital.

Un general amic meu - estranger, ja no cal
dir ho - m'explicava una vegada:
- El hospital militar son coses d'honra.
Tot com una: coses d'honra on el sol-
dat, que estan obligat a donar la vida per
la patria, apren a robar i ven la mort de
prop. I ho a mes a mes un gran be per
a l'economia nacional que en temps
de pau no sabria com mantenir tant

XXI
soldats i l'hospital no es marçats.
altament, com puc, i crepusi puc es una
història! no sempre hi ha guerra i el
soldat, per tant, no pot morir d'una bata
al camp de batalla, sinó del tifus o de
sífilis a l'hospital, que també es una ma-
nera de morir per la patria. I el Minis-
teri de la Guerra, que es en totes les nacions
com cal el més important dels ministe-
ris, quan l'heric soldat cau víctima
del tifus o de sífilis v'entendria una ma-
dalla o una creu amb pensió de tres cals
diaris.

El carrer de Talters

El carrer de Talters es un carrer
pés, apagat, igual - en aparença - a
molts altres; un carrer que sembla repetit.
No obstant, no cal fixar-se massa de les a-
parençes perquè, segons direm, en any en.
Tot, una vegada o altre en la nostra vida
hem arribat a ^{que} un amic ~~XXXX~~, ho era veri-
tablement, que una dona que deia ~~XXXX~~
~~XXXXXXX~~ estimar-nos ~~no~~ en mentia, que
en política era honesta i ho sacrificava
tot a l'ideal. Malauradament, totes a-
gudes creences, nascudes de la nostra in-
fermitat, s'han escrit com el fum.

Amb el carrer de Talters passa una cosa
semblant. Es sembla un carrer com els
altres, un carrer sense forma pròpia,
perquè no li plau presumir ni do-
nar-se importància. I en cap any en.

És un carrer que no té cap edifici
notable; no hi veu gens estrany i
pintoresc com als carrers, mes bé

que mels dramatics, del districte II
mai no hi ha hagut cap crim sena-
cional. A primera vista no hi veien res
de singular, res que no cridi l'atenció i
no et descobrissi. / així ~~XXXXXXXXXXXX~~ - la
seu prior, la seua impermutabilitat i a, encara
que semblí estrany als que tenen ulls i no
hi saben veure, ~~XXXX~~ al peu d'una ~~XXXX~~ col-
i personalitat al carrer.

Dirien que el de Taltrey es un carrer que
s'ha perdut, un carrer que un dia va ve-
nir d'un lloc llunyà a la ciutat i no
ha sabut retornar al lloc. ("s'ha perdut
un carrer. al qui el trobi, a mes de pa-
gar-lo esplendidament, se li nomenarà fill
adoptiu")

I aquesta incorporació de la carruada a
la ciutat es es que dona pràcticament i carac-
ter al carrer. Tot, o pauc o tot, te tot de
carruada. Hi ha cases mercaderies, ~~un~~
~~despatx~~ ^{taquer}, uns antepuers, uns tavernes de
carruada. Una d'aquestes tavernes, que la
cantinada, te el sostre molt baix i al
llarg de les parets un rang de botes
ventrades. Una taverna per a entrar-hi
quan plou i fa fred, a menjar-hi un

benyot de Lacalla, beure - hi un pot
de vi i fumar - hi una pipa amb tota cal-
ma. I un herbolari? Ho hi ha, també,
al carrer de Tàrrer, un herbolari? Les
botiques d'herbolari van desapareixent,
tal vegada perquè amb la civilització les
herbes han perdut les seves virtuts pro-
pries. Encara, però, queda algun
que atreïa ~~herbolari~~ - en un carrer
proper a la Plaça Reial n'hi havia
un que era, com puc veure ara, ~~XXXX~~
"l'Herbolari del Rei" - i les seves botiques
faïen sempre fogues per obrir de fari-
cola, de romani, d'egipci, de grec, d'eu-
catipus, d'espermethe, d'orenga, de te
de rosa, de regalesia. El del Rei, molt an-
tic, devia preparar mixtures terribles
molt carresades d'opi o de laudarium per
a quan el rei volia desfer-se d'algun
ministre, d'algun general massa am-
biciós. O bé ~~XXXX~~
quan ~~XXXX~~ la mixture era destinada a algun
dama de la cort, en lloc del laudarium
o d'opi l'herbolari del Rei preparava les

Tout ceci ne la li? la du u. Pas un tra
de la li.

cantàndols o la mandràpola. Si, si: al
carrer de Tàrrer hi deu haver un
hercolari.

I segueix puc tancat hi ha un flech-
o puc cap hi mes d'una - que te et torn
at coterrani amb una finestreta curi-
xasta als oberts al carrer, arran de la
corra per a puc, a les vint d'hivern
v'hi pots un raïm de pols que capuen
un xic d'escalfor. A la matinalta,
quan es que no tenen casa senten mes
vin puc mai et fect de la nit - no si si
fon aris tides breuant o Jean Richter que
es nomena en "presoners del carrer" aq. ues.
tes humans des ferres - ix de la vida a
del bon una delicia, una meravella
ola de pa calent, que es ola de Hax i
de l'ontar. (Per això hom diu: No com
et pa) I a les vint, quan la flech obre
les portes i es formers que han treballat
tota la nit en ramarets i cabotets
com blanques fantomes en a druin,
car el bonet, com el "seren", dormen

de dia, apareix, et taulell blanc I
de marbre, les grans balancs d'auradors,
i es pans rocos, es pans de valls, de lars,
de cristalls - pà des drets i des penyons en
paternal companyonia - i es flors
de des de fien i la mentada com entu-
crada.

Finalment, et de l'obra seu avra
un plan, un cell, un magnific ofici,
pairei tant dignu de branca com el de
hibetes. Per heu fixat que entre es li-
ners, com entre es hibetes, et cium no
abunda? Es l'influencia benefactora
de l'ofici.

En un carrer proper al de Talleys hi
ha la casa de caritat. Car l'home,
malgrat totes les ideologies i doctrines,
sempre avra tant i i menys creable
que la casa de no ha sabut encara
vincint de la casa de caritat, però
des infants sense pare, que es unes-
certis nomenen fills de l'aur; des infants
que vivan condemnats al menyspreu i
a l'exerci; des infants que mai no van

beu concixeran la dot, d'un bes
de la mare, d'uns parantes de la mare,
~~plens de~~ pràctics de tendresa i de consol.

Till de l'amor? Imbècil que empermen i
constituïen la l'atenció missis de l'excepció.

~~En una dels racons de la casa de caritat,
en un d'un convent proper a l'obedència de la co-
sa infame del tra, creada per una de l'
home per a puer examp i l'home, recollint
al fill per llençar tota la seva infamia.~~

Si alguna vegada l'infant sense nom
i sense tra, si gran, si home, can en
la delinqüència podria tornar aquest
testimoni terrible:

No he tingut pare ni mare

els infants de la casa de caritat tenen el
deu, gran es ric, pobres, d'arreu, es entre-
rament des ric. ~~Ellos volien, com a que~~
~~cada dia mairien ells, i no es plega per~~
no es blasmen, senten una gran aly in-
cada vegada que sur un ric: així i po-
den entrar al carrer a partir de tot
la joia i el lux e del carrer. Els cob.

VII

deixen que de rics en scripsin cada dia.

De mes d'apunt deure bon xic relacio.
mes amb la music filia, en tenir un ab-
te de mes que no es la tanta pracin: a-
presente de tocar un instrument i formar
part de la Banda de musica de la casa.
Naturalment, no toquen musica de Bach,
de Haendel, de Beethoven. Ho, no; la casa
es servir i, sobretot, practica, i es
pels d'educacio musical dels pobres
infants consisteix en aprendre uns quants
lathables: el par d'olte, d'americaana, el
tango argentí, el valy. Vint, de del car-
rei de lathables hom es vent assajar sin-
copament i pitiant mes d'una
nota es amb lathables que deures tocar
ran a... on deuen tocar es infants
musics de la Casa de Caritat? Quisen
festa pot haver hi esser possible amb
el info pobres infants que toquen per al
que tenen tot el que a ells es man-
ca: una familia, una llar?

PTIB
Tu som des murs de la casa de la
Caritat. D'un convent proper - no ho
recorde exactament. V'obee la boca del
toró, creada per mi de l'home per a
que escupi a l'home, recollint al fill
que llença, tota la seva infància. I al
carrer on hi ha el toró, prop d'una
caserna i una capella, hi passen les
tantes, de nit, nenes miserables criatur
es que fan fira del seu cos, nenes mis
rables d'uns de tot-hom. I quan arriben,
~~la pau ha estat mare i no sap escriure.~~
~~hi i, hem amb el nadi al braç, ten~~
~~en al braç tota, procurant amagar~~
el cotxe amb un pant vegonyent i amb
el nadi al braç la pau ha estat ma
re i no sap escriure, i tenia al toró,
les que vinen de vendre el seu cos v'ajun
ten, l'escotien, i, plenes d'ira, hi llen
cen els insults mes durs, els blasmes
mes aspres, els histèrics que xisquen com
una fuetada shamant la carn nua.

Al carrer de Tatters hi ha una casa
 de la puot, a la matina de, i en uns
 rumors espartidors que no deixen de
 venir al veïnat. Què passa en aquella
 casa? Què és aquelles rumors inquietants?
 En aquella casa hi fan un diari, La
Vanguardia, per a que cada dia hi ha
 pens per a arribar-se del que no és
 interès: la guerra a Xina, el diàleg
 d'una star de cinema a Hollywood
 d'un terratenent a Xile, d'un escàndol fi-
 nancer a França. I les rumors les produeixen
 les màquines quan comencen el treball. Per
 la proximitat amb l'impremta del diari
 sembla que es veïns del carrer de Tatters
 haurien, si al men hi hagués l'opinió,
 d'ir a futbol, que, com tot-hom
 sap, fou l'invent de l'impremta: a
 Theobaldus Reinhardt preuen del país-
 disme. En totament un munt de veïns
 del carrer de Tatters - i d'altres carrers
 de la majoria dels altres carrers que
~~quatre~~ no saben per què futbol.

berg i Reinhardt.

IX

Hes es amunt, gairebé tocant a la
plaza de l'Universitat, hi ha l'Hospital
Militar. El malalt de aquest hospital
pué, com tots, la pué de casa. Se inter-
de veu de pobre, ^{-pué per també per les persones-} tenen com al hospít, el
d'esser un militar i anar vestit de dife-
rent manera pué d'atendre'nt. Ho té, per,
en la casa nostra, el pobre, senyill i primari
de mena com anen del món, dividit
en dues classes es téu que tenen l'ofici
d'anar vestit de cobrainers i defensar la
patria sent trencadissa: es simpley moltaf,
fins a xarpen, ~~indignitat~~ fill de pent her-
mit de la ciutat i el camp, i el mili-
tar propiament dit, se tinent fins a co-
lonel, que ^{tot} son tots fills de bona família.
El general pertany a una categoria
especial, i es una mena de providencia
generalment plausa i arduitat amb el
pit ple de principat. La missió del
general es anar a la processó del cor-

XI

per, beure i jugar fort i, de tant en
tant, ~~per una~~ quan fa massa temps
que no hi ha guerra, armar una reti-
ta revolucionària per a no voltar-se.

(Però el ben & entès que això mai no
passa a casa nostra. Això és passa a les
mating llatíniques i a les repúbliques
americanes,

L'hospital del carrer Talles es. Llores,
militar, però a mi em fa l'efecte que
com el que el poble armament militar
viven tenen miyona, sempre amb
carrers i moltes criatures, quan estan
malats es passen a casa i a l'hospita-
tal és hi van el pobre soldats que vivien
a la caserna. Aquells pobres soldats que
viven a moltes altres, deuen tenir la missió
de - portar rebre una petita intervenció
del Hemicip - de freqüentar els pares per-
sónes públiques per a que les dades i
les miyones de servei no s'obresin.
Després, però, si la dada o la miyona
de servei no donen resultat, se'n van
als breuets del les franges o del carrer

Viatge al voltant de la catedral

En el inici de la dictadura del difunt general Primo de Rivera, que fou un governant més pintor que cruel, un senyor Rubió tingué la pensada de fer del carrí de la catedral un carrí potic. La pensada del senyor Rubió desencadenà un formidable escandol de llores i protestes. En l'argument escandol hi cab. les raren periodistes, ~~els~~ artistes, ~~els~~ escriptors. El pobre senyor Rubió aleshores es va veure obligat, altrament, no cal fer-ne massa cabal ni donar-li massa importancia: tot es pensat - es de totes les èpoques i totes les latituds - v'hean vist sempre marbrats i escriptors. Pobre del miu o que tira per geni!
I consti que per mi i alguns altres

Rubio II

humil criteri, et sempre ^{Rubio} era un geni.
Possa però en l'ora amb aquells lables.
est tant lufi del carrer del Bisbe, que
sembla talment un batis de l'exer d'i-
pera italiana.

Et que passava es pue la meua opinió
no hauria servit de res a aquell pobre
senyor Rubio, encara et puat tanta admi-
ració sentia... car no entenc un parau-
la d'arquitectura; ~~et~~ confonc i espuro.
es el estil d'un manera bastimosa
malprat consultar a cada moment la-
borum Reinach, Wasmann i altres es-
pecialistes. L'estil larró - es pue verita-
blement existeix l'estil larró en archi-
tectura o be es tracta tant sols d'un aveta
pictórica? - no em sembla diferent del
lijanti, ni el pòtic del romanic, etc. etc.
Tercer una veritable història que ~~XXXXXXXXXX~~
la meua opinió no potés servir de res
al senyor Rubio, et puat ~~XXXXXX~~ era un
home que no tenia nt: puat hi havia
una curiositat no li en de cap utili-
tat.

Et senyor Rubio em feia pensar en un

III

amís, amb ja ben de l'ribita de la meua
vida. Li tractava d'un inventor, home
fantàstic com tots els inventors. Havia inven-
tat una sèrie de coses absurdes: un can-
dau-s-aixetes; un fil metàl·lic per a
evitar que caiguin els cotons de l'americana;
una patella per a conservar fresc el
vi sense necessitat de plaç; uns pantalons
subjectats al cinturó o als elàstics, per a
penjar el canot a l'ortiu i no haver-lo
de dur a la mà; uns trauques com les de
caçar flops, però més petites, per a portar-
a la botxa interior de ~~una~~ l'americana,
amb la cartera, i caçar els carteristes.

Quan el varem conèixer, estava ideant
un nou invent. Venia al sofà, qu'era el
Condal, de la rambla, i estava taciturn
i distret. Si per a distreia en si se'm
guetava el mirall o es belin la corbata de
coupage. Si el distret era el mirall, se'n
anava sense parar.

Naturalment, aquesta mena de distrac-
cions no ens feien gracia. Però no ens

~~amb un invente no hi ha manera~~ enfadarem. 16
amb un invente no hi ha manera
d'enfadar-v'hi. I menys puar, per
culpa dels invents, es passen angúnies.

I el nostre en passava. En passava
tantes que feia plàstima. A mes a mes
de plàstima li tenien veneració. I, ~~com~~
~~com~~ com si això fos pot, en inspirava
una superstitiosa respecte. Vencen: l'inven-
ta es per a un altre, homes del segle XX,
es per foren el alpinisme per al home
de cinc cent anys enrera: una mena
de bruixot, un ésser misteriós i enigma-
tic.

Una nit, l'invent arribà a la "penya"
resplendent de satisfacció: havien resolt el
problema. Aquella nit el nostre respecte
i la nostra admiració arribaren al
màxim. Li repartirem el níct, ens
deixarem ~~arrendre~~ arrendre el sucre, el
conyac, es ripars. Li cingarem les
culleres amb un full de paper de
fumac, li pujarem el pantalony

I
cama amunt per pui no se li podia
perolleres. Si no haguessim tingut
per de pue la paut et menques per
una ~~XXXXXXXXXX~~ política fins d'hauriem
racionalat. Aquell home d'aspecte
gris i luri, aquell home distat i mal
vertit, amb semblança de plor i de
prestigi.

Naturalment, volguérem saber de pui
es tractava. ¿es tractava d'una puil-
lina de tallar paper! El pobre home
havia inventat una puil·lotina de
tallar paper; quan ja en tenien totes
les imprentes!

En el primer instant hi hagué un
moviment d'indignació. Un aire de tem-
pesta passà per la "penya". Aquell ho-
me es burlava de nosaltres, de la nostra
bona fe. Però el mirarem al ull i
compranquem que aquell home en
un il·luminat que no tocava de
pens a terra, incapaç de burlar-se de

vingui. y trencarem a riure, a riure d'una manera exantolosa i homèrica. Semblava que s'haguessin inventat el barri potic.

A l'inventar el perdereu de vista, es feu bonetis. Ho tenia mai mes al cap! I el senyor Rulio em recordava l'inventar perquè, com ell, havia volgut inventar una cosa que ja existia: un barri potic.

Auen - hi a passejar, si no tenim massa feina, si us pueta temps per a passejar, i us convencerem que us us en fanyom. Jo hi vaig ara. Si voleu venir i saben callar no em causarem la meua petita molestia.

Estem davant la porta principal de la Catedral. Hi ha una petita plaqueta. Quins cases potiques al costat. Una ampla promenade que baixa al carrer de la Corridin. Quin exenari a l'entrada de la Catedral! Quin magnific exenari per al Histò.

teris medicinals, per al altre ra. VII
cramental de Calderon!

La pedra dona la impressió, mes que
d'esculpida, de brodat. És veritablement
important aquest teló de fons de la faça-
na principal de l'església, i res no hi
pot el riu de mediterrània i orolidera
del carrer de la Corbina.

El carrer del Comte de Barcelona, quan
se renombra en les hores més clares del dia,
hi ha un carrer curt i en rampa que
s'obre a uns enderrocs. En com hi ha un
tínel ombrin la pedra es clivellaj; en-
tra un raig de clar. Aquest carrer es el
de la Canonja. Quina Canonja debin
esser aquesta, tant famosa que, ad-
huc després de morta, donava nom a un
carrer?

I, involuntàriament, inconscientment,
hom s'imagina pal·lida i opulenta la
Canonja, que debin guardar la roba
blanca entre colones i mauat d'api-
gol i debin preparar mentutes confite-
res. Perquè, i puix altres coses cal i.

VIII
imaginar dins' aquestes de la roca
blanca plena d'olor d'ortiu, d'arbee i
de camp d'ortiu, i de les saboneres confite-
res, art en el que han exaltat totes les
dames de convent?

Aquestes cases del carrer del Creu de
Barcelona, encara que - algunes d'elles -
restaurades i apartades, conserven vesti-
gis d'un petit purissim. El carrer sembla
tenir por de la claror. Aquesta por, tradui-
da en mitjà tènue, li dona un to medieval
que fa molta gracia. Hi ha unes finestres,
altres, amb celosies de fusta pintades de
~~verd~~ verd. Hi ha uns portals procers, unes
reixes que recorden el pesombre de la ju-
guissis. En un d'aquests portals, un
reclot avisa:

Reproduccions
Ertit Renaixement

I passant el portal hi ha un pati; un
pati que encara conserva un vague
aire senyorial malgrat haver-lo en.

vilit la meua pecadorea del comerç. En
apunt pati hi cau una claror trista
una claror que v'ha puertat a les fines-
tes - obertes com uns paranyes - dels pisos
alt i v'ha anat apagant en laire
al fons i v'ha tornat penumbra. En a-
punt pati, tota una escala, hi ha una
gran porta de dues fulles en la qual hom
hegeix

Litografia

Mes avall hem vist un anticuari que,
en una petita escaparata, exposa ven-
talls, miniatures, tabaqueres i rellotges del
segle XVIII i estampes de la primera me-
tat del XIX. Trobarem també, de vegues,
la tenda d'orfebreria reliquios i sal-
fes, custodies, patenes, unes cassettes carre-
pantes d'or, i trobarem la tenda de l'i-
magos proveïda d'efigies en l'escar-
parata del qual hi ha un crist i

un Schorn i un rang massa
luciu, marca magnifica.

Hi ha una planta, davant un ab-
ten de les entrades de la seu, d'aire
recollit i misteriós. Hi ha una casa, en
aquella planta, que deu estar envoltada
de la matineda, puar canten al camp
les ocellades, i apropen d'vetlla a la
porta d'aquest convent ricen la tristesa
matutina de les monges. Aquella por-
ta es plan, alta, i té una escala - i
es prou - de pedra amb l'arreu tam-
bé de pedra. Al costat de la porta hi
ha una finestra enreixada; d'altres,
altres, sense reixa. Hi ha uns escurts es-
curts a la porta, amb un creu al
mig. Damunt el convent, el cel es com
una cinta blanca de seda, com una cinta de Pri-
mera comunicació.

El carrer de la Pietat es el més bell,
el més whitari, el més característic.
Te, a l'un costat, un mur espès, gris.
Dalt d'aquest mur es veu part de

d'abric, pue, pueu comença el crepus-
cle, té una lírica tonalitat matura.
De d'abric s'arriba una de les torres
de la catedral, de color de mel.

al carrer de Santa Flúcia, en un pati,
hi ha una palmera de desert, d'es-
tampa de desert.

aquests carrers del voltant de la cate-
dral, tant silenciosos durant la major
part del dia, v'animen, vimen inten-
sament els vegades d'any: per festi-
mana santa, quan feris sur i la Pri-
mavera, nua i florida com una su-
cia, truen a la porta, i ~~per~~ per
Kharab. Per fortuna tanta boira en les
pajeres de la muntanya amb grans ver-
mats d'herbes vives, ^{solistes faripola,} que omplen
el vell recó de ciutat de perfums de faripola.
No he pogut mai veure primer relació
té la faripola - tant important en d'art
de la cuina - amb la partió i surt del
senyor. Però, indubtablement, han exis-
tint una relació.

Per Hadat, es repeteix l'invasió muntanyenca. Les herbes, peus, no en la fesi. pots, nou per setmana santa: un et beue, l'escorça de l'alfama miera - que entre-rinta muntanya en el nou miera-velles del "pessabre" - et pui, la mort, que fa ola de matiuada i d'obac. I al costat de la flor apareix la fauna, una fauna molt més simpàtica per la humana perquè descobreix et dines i la polítics, flapsells de l'home de carn i ossos: parts, papers, reis, pecadors, lupatlers, caçadors, palls, opues, pat, postres, conills, aus, bous, l'infant, la mare, tant pui, l'angel de l'estorcin, pobladors de un nou de riu de vidre, cases de carter i muntanyes de rius ~~reventades~~ reventades de farina.

Gràcia ingènua i pura del dies natalenys! Encis de l'infantesa!

Aquest del costat de la catèdral en carrers que tenen un gran martiri.

Tan pensar en Sumas pare i en Vic^{XIII}
tor Hugo. Per patetístique un plauria
trobar dos noms ~~de~~ d'inscripcions catalanes que
podessin substituir dignament als fran-
cesos. Però no crec que Sumas pare
i Victor Hugo tinguin equivalent en la
literatura nostrada.

Aquests dos voltants de la catedral en
carrers de metge de capa i espasa, de fulleti
romantic. Carrers per a parlar amb una
dama puer, veure la reina, o com un blan-
ca fantasma ideal; per a assassinar-les,
penyat en una, un plan renyot fanàtic
i despotic; per a creuar l'espasa amb
un ~~enemic~~ rival odiós; per a escalar un
convent i fupir-ne amb una virginitat
de braços, tota púdica i temerosa.

Lo comprenia que el pretege, l'encis e-
vocador d'aquests carrers, hauria puanyat
el cor del renyot Rubió. Comprenia que
~~hauria~~ visqués obscurionat per l'ideal
del carrí potic. Malauradament, el
carrí ja era potic de per si, per essència

XIV
i potència. Calia, però, tenir confiança
i no desesperar. Ho tot, intosament, tot
va perdut. Al senyor Rubió li quedava
un recurs: atenuar el potisme del
barri. I com sempre en les plaques situar-
me al costat del perseguit: el incompro-
bat vaig convertir-me en defensor, humil
però sincer, del senyor Rubió. I, des de les
pàgines d'un setmanari humorístic,
- que un el més seriós del meu va-
riar prenia-li les següents referències:
1/1 +

876

de ferro colat - i armat de punta en
blanc maxarién a la conquesta de
Caldes, Tíges, La Garriga, V'epars,
tots de perdició on hi sent durant
l'estiu - catlla del matí al vespre i es
banya cada dia.

6) També, si la vida al barri potic en
massa monòtona, podrien organitzar-
se carrers amb faldes al parc de la
Cintasetena i al de l'Hermitge.

7) V'establir una petita "Inquisició",
una inquisició neta per a cremar, en
nom de Deu, l'obra de Deu: l'home,
i l'obra de l'home: el llibre. Quin
pau més sant poder cremar de viu
en viu al pei no pensa com nosaltres!
Quin altíssim exemple de civilització
poder cremar el llibre!

8) La pena de mort, que s'executaria dalt
de les escales de la catedral, consistiria
en la degollació per als cavallers i ~~la~~
la forca per als plebeus.

8711
9) Ho s'oblidaria el turment, i hom
crematoria que el triat fossin ben pòtic:
la roda, l'encens, la pota d'aigua, etc.

10) Se tant en tant, i ~~en tant~~ per a
que servis d'exemple, hom cremaria al-
gun herege.

11) La suprimiciu es banyes publices, car
ja es sabut que la higiene del cos es d'es-
ca del pecat.

12) Les carteries de teatre ~~publics~~ subministr-
trarien es vertuts dels pobladors del barri
pòtic. (es dames aniria amb aquelles
paperines al cap. Els homes amb tonetes
i cota de malha.

Ho se si la meua experiencia fou a-
doptada. Ho ho se perquè ja molts anys
que soc fora de la meua terra. Però Hegei-
xo vint en llibres i diaris que a les premses
de la meua terra s'aplica el turment.

I que molts hereges me condemnats a
mort. I per, per a fomentar l'amb a la

~~per a fomentar l'amb a la~~
~~per a fomentar l'amb a la~~
~~per a fomentar l'amb a la~~

EDY LEGRAND

intel·ligencia, es fibres - solubles ~~ni~~
 es d'autry paucos - en pro·bits, perre·
 puit i cremat.

J penso, tipicament, que, en col·labora·
 cio amb ~~XXXXXXXXXXXXXXX~~ el Patro·
 nat Nacional del Turisme, deu fun·
 cionar el larni p·tic.

